

Arbeidsinspectie
Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Inspectierapport Visverwerkende industrie en Visgroothandel

*Inspectieresultaten op het gebied van
arbeidsomstandigheden*

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1 Projectopzet en uitvoering	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Opzet	5
1.3 Communicatie	6
2 Projectresultaten	9
2.1 Totaaloverzicht	9
2.2 Resultaten van de inspectieonderwerpen	9
2.2.1 Machineveiligheid	9
2.2.2 Veiligheid van werkplekken (mesveiligheid)	10
2.2.3 Fysieke belasting	10
2.2.4 Intern transport	11
2.2.5 Geluid	11
2.2.6 Overig	11
2.3 Andere aandachtspunten	11
2.3.1 Niet-Nederlandstalige werknemers	11
2.3.2 Arbocatalogus	11
3 Conclusies en aanbevelingen	13
3.1 Algemene conclusies	13
3.2 Conclusies over de inspectieonderwerpen	13
3.3 Overige conclusies	13
3.4 Aanbevelingen voor de branche	14
3.5 Reacties van sociale partners	14

Voorwoord

Het verwerken van vis gebeurt nog veelal handmatig. Dat betekent dat vele werknemers dagelijks met messen en gevaarlijke zaag- of snijmachines aan het werk zijn. Onveilige werkplekken door gladde vloeren, onveilige opstapjes en werkbordessen zijn extra gevaarlijk als men tevens met messen of gevaarlijke machines bezig is. In 2010 zijn bij inspecties in de visverwerkende industrie en visgroothandel nog te veel overtredingen geconstateerd.

Ook het verplaatsen van de vis in kratten gebeurt nog veel met de hand. Daardoor moeten werknemers vele malen per dag kratten met een massa van meer dan 25 kg tillen. Deze fysieke belasting kan gemakkelijk tot lichamelijke klachten leiden en tot voortijdige uitval uit het arbeidsproces.

Sinds eind 2008 beschikt de sector over goedgekeurde arbocatalogi die ook ingaan op de risico's van fysieke belasting, gladde vloeren, intern transport en het werken met messen en machines. Ondanks de positief te waarden inspanningen van werkgevers- en werknemersorganisaties, blijken de resultaten van de inspecties een teleurstellend beeld op te leveren over de wijze waarop de individuele werkgever met de risico's omgaat.

De Arbeidsinspectie verwacht van de werkgevers- en werknemersorganisaties dat de arbocatalogus zich meer zal richten op de risicovolle situaties in de bedrijven en daarvoor concrete oplossingen opneemt. Ook wordt aanbevolen om de arbocatalogus meer bekendheid te geven bij de bedrijven en zicht te houden op de wijze waarop de bedrijven de oplossingen (kunnen) implementeren. Afhankelijk van deze ontwikkelingen wordt besloten of de komende jaren nieuwe inspecties nodig zijn.

Mr. J.A. van den Bos
Inspecteur Generaal Sociale Zaken en Werkgelegenheid

1 Projectopzet en uitvoering

1.1 Aanleiding

In 2002 is geïnspecteerd in de visverwerkende industrie en de visgroothandel. Uit dit project is gebleken dat er problemen waren met betrekking tot veiligheid (bij het gebruik van messen en machines, door vallen en uitglijden), fysieke belasting (staand werken, repeterende handelingen en werkhouding). De conclusie was toen dat de sector zelf moet zorgen voor structurele oplossingen. In 2005 is de branche meegenomen in een sectorbreed project in de voeding- en genotmiddelensector, gericht op geluid en fysieke belasting. Er werden toen veel overtredingen op het gebied van fysieke belasting geconstateerd.

In augustus 2008 heeft het Productschap Vis twee arbocatalogi voor de visverwerking en visgroothandel ingediend. Deze zijn door de Arbeidsinspectie positief getoetst. Daarin worden oplossingen geboden voor risico's op de gebieden veiligheid (bij het gebruik van messen en machines, door vallen en uitglijden, bij intern transport), fysieke belasting (tillen en dragen, duwen en trekken, staand werken, repeterende handelingen en werkhouding) en het werken in een koude omgeving. Om na te gaan of de bedrijven in de sector ook met de oplossingen uit de arbocatalogi aan de gang zijn gegaan, heeft het inspectieproject zich gericht op de *veiligheid* (bij het gebruik van messen en machines; van werkplekken en bij intern transport) en *fysieke belasting* (mede in een koude omgeving). Onderwerpen die in de arbocatalogi zijn uitgewerkt en dus bij de bedrijven bekend moeten zijn. Het inspectieproject richtte zich, net als de arbocatalogi, op bedrijven die vis verwerken en de groothandel van vis.

Daarnaast zijn nog de onderwerpen niet-Nederlandstaligen en geluid in de monitor opgenomen om de ontwikkelingen op dit gebied in kaart te brengen.

1.2 Opzet

Van januari 2010 tot en met april 2010 heeft de Arbeidsinspectie 181 bedrijven geïnspecteerd in de visverwerkende industrie en de visgroothandel.

In de totale visketen (van vangst tot consumentenaankoop) zijn naar schatting ruim 14.000 mensen werkzaam. Naar schatting zijn 6.500 mensen werkzaam in de visverwerkende industrie en de visgroothandel. Ongeveer 20% van de werknemers is in tijdelijke dienst. Industriële visverwerking in Nederland is voornamelijk gebaseerd op platvis, haring, garnalen en schelpdieren. Binnen de industriële visverwerking in Nederland wordt onderscheid gemaakt in:

- Rond- en platvisindustrie;
- Verwerking van haring;
- Rokerijen van zalm en paling;
- Handel in zeegevroren vis;
- Schelpdiersector;
- Verwerking van garnalen;
- Binnenlandse visgroothandel en
- Overige visverwerking en visgroothandels.

Bedrijven in al deze sectoren zijn geselecteerd voor een inspectie. De inspecties hebben zich daarbij vooral gericht op de drie belangrijkste gebieden voor de visverwerkende industrie: in Urk, de regio IJmuiden/ Katwijk/ Scheveningen en Yerseke is de helft van het aantal bedrijven gesitueerd en de werkgelegenheid geconcentreerd.

Vis, schaal- en schelpdieren moeten bewerkt of verwerkt worden, voordat ze in de handel worden gebracht. Dit betekent het met (fileer)messen ontkoppen, ontvinnen, onthuiden, ontgraten en fileren van verse, rauwe vis en eenvoudige visbewerkingen zoals het sorteren, portioneren en inpakken (in grootverpakking) van gefileerde vis. Bij al deze werkzaamheden worden arbeidsmiddelen gebruikt, zoals machines en messen, en speelt fysieke belasting een rol.

Doel van de inspecties was na te gaan of de bedrijven effectieve maatregelen hebben getroffen om het gevaar van onveilige machines, het werken met messen en de blootstelling aan fysieke (over)belasting te voorkomen.

Onveilige werkplekken kunnen ontstaan door gevaren van struikelen, vallen, uitglijden, stoten als gevolg van gladde of niet opgeruimde looppaden, werkvloeren, opstapjes en bordessen. Ook kunnen verwondingen optreden, door scherpe messen, het werken aan onveilige machines en het gebruik van interne transportmiddelen, zoals heftrucks. Bij de inspecties is daarom ook geïnspecteerd op onveilige werkplekken, machines en intern transport.

Fysieke (over)belasting komt in deze sector voornamelijk door tillen, verplaatsen en sjouwen. Daarom is besloten op dit risico te inspecteren. Daarnaast komt fysieke (over)belasting bij de bedrijven ook nog door:

- langdurig staand werken, afgewisseld door bukken, heen en weer lopen en tillen;
- lange tijd achtereen sterk repeterende bewegingen met armen en handen uitvoeren bij het fileren, snijden en schoonmaken van vis en werk waarbij nauwkeurigheid is vereist;
- kracht zetten met handen en polsen in sterk gebogen polsstanden;
- rug, arm- en schouderbelasting door tillen, verplaatsen en sjouwen.

Het werken in lage omgevingstemperaturen in combinatie met de fysieke belasting kan de kans op lichamelijke klachten vergroten.

Het geluidsniveau op de werkplekken wordt, naast de direct in de nabijheid opgestelde machines en apparatuur, bepaald door het heersende nagalmniveau als gevolg van geluidsbronnen op grotere afstand. Om hygiënische redenen zijn de wanden en vloeren van werkruimten vaak betegeld, waardoor een hoog nagalmniveau kan optreden. Bij de inspecties is nagegaan of de geluidsniveaus in de productieruimten meer dan 80 dB(A) of meer dan 85 dB(A) bedroegen.

De arbeidsbehoefte van visverwerkende bedrijven is afhankelijk van de beschikbaarheid van grondstof. Dit aanbod is, bij de soorten die in Nederland worden verwerkt, seizoenmatig. Dit betekent dat ook de arbeidsbehoefte wisselt met het vangstseizoen. In weken met een maximale bezetting, worden de verwerkingsfaciliteiten volledig benut en zoveel mogelijk losse krachten opgeroepen. Het aantal werknemers met een niet-Nederlandstalige herkomst bedraagt ongeveer 15% van het aantal vaste arbeidskrachten. Voldoende reden om bij de bedrijven ook na te gaan op welke wijze de voorlichting en onderricht voor niet-Nederlandstalige werknemers is georganiseerd.

1.3 Communicatie

In de voorbereiding heeft de Arbeidsinspectie overlegd met het Productschap Vis over het inspectieproject. Veel van de geïnspecteerde bedrijven zijn aangesloten bij verschillende brancheorganisaties. Deze brancheorganisaties en vakbonden besturen samen het Productschap Vis. Het productschap vertegenwoordigt daarmee de gehele vissector.

De sector kent sinds augustus 2008 een goedgekeurde arbocatalogus voor de visverwerking en een goedgekeurde arbocatalogus voor de visgroothandel. Deze zijn te vinden op de website Vis en Arbo (www.visenarbo.nl) van het Productschap Vis. De verschillende brancheorganisaties en bedrijven zijn door het Productschap Vis eind 2009 geïnformeerd over het inspectieproject. Daarbij zijn ze ook op de bestaande arbocatalogi gewezen.

2 Projectresultaten

2.1 Totaaloverzicht

Van januari tot en met april 2010 zijn 181 bedrijven bezocht. Bij 102 bedrijven (56%) zijn in totaal 281 overtredingen vastgesteld, dus gemiddeld 2,8 per overtredend bedrijf.

De meeste inspecties zijn ook uitgevoerd in de drie belangrijkste gebieden voor de visverwerkende industrie en de visgroothandel: Urk en omstreken, regio IJmuiden/ Katwijk/ Scheveningen en Yerseke.

Bedrijven in de volgende deelsectoren zijn bezocht:

Deelsector	Aantal bezochte bedrijven
Rond- en platvisindustrie	42
Binnenlandse visgroothandel	27
Verwerking van haring	18
Rokerijen (zalm en paling)	18
Schelpdiersector	14
Handel in zeegevroren vis	4
Verwerking van garnalen	4
Overige visverwerking en -groothandels	54

Bij bedrijven in alle deelsectoren zijn overtredingen aangetroffen. Daarbij waren geen opmerkelijke verschillen tussen de deelsectoren.

De volgende tabel geeft een overzicht van de aangetroffen overtredingen.

Aard overtreding	Aantal overtredingen	
Machineveiligheid	87	31%
Veiligheid van werkplekken (mesveiligheid)	74	26%
Intern transport	50	18%
Fysieke belasting	45	16%
Overig	25	9%

De inspecteurs hebben 223 keer een waarschuwing gegeven voor een overtreding en 47 keer de werkzaamheden stilgelegd vanwege direct gevaar. Daarnaast is er nog 11 keer een eis gesteld. De inspecteur geeft een waarschuwing als direct

duidelijk is wat het bedrijf moet doen om een overtreding op te heffen en een eis als dat niet direct duidelijk is. De Arbeidsinspectie geeft in een eis precies aan wat het bedrijf moet doen om aan de wettelijke verplichting te voldoen. Werkzaamheden worden stilgelegd als de inspecteur vindt dat er ernstig gevaar is voor personen.

2.2 Resultaten van de inspectieonderwerpen

2.2.1 Machineveiligheid

Bedrijven in de visindustrie maken gebruik van vele soorten machines zoals laad- en lossystemen, onthuidmachines, snijmachines en zaagmachines, transportmechanismen, til-/ hef-/ hijs-/ kiep-/ kantelmachines en verpakkingsmachines met allemaal vele soorten mechanische gevaren zoals knellen, pletten, snijden en steken.

Bijna eenderde van alle overtredingen (31%) heeft te maken met machineveiligheid. Meestal doordat schermen of beveiligingen bij gevaarlijk bewegende delen van machines ontbraken of onvoldoende doelmatig waren.

Bij geautomatiseerde machines kunnen de gevaarlijke zones doorgaans gemakkelijk met schermen worden beveiligd. Echter, in veel gevallen moet de vis toch ook nog handmatig worden toegevoerd voor bewerking en dan bevinden de vingers en handen zich te dicht bij de messen of zagen. Een ontbrekende of ondeugdelijke afscherming en ontbrekende aanvullende veiligheidsmaatregelen zoals persoonlijke bescherming, voorlichting, toezicht en werkafspraken kunnen dan tot zeer gevaarlijke en onacceptabele werksituaties leiden.

Bij ruim eenderde van de overtredingen, op het gebied van machineveiligheid, zijn de werkzaamheden stilgelegd omdat er direct ernstig gevaar bestond. In de andere gevallen is een waarschuwing gegeven om de overtreding op te heffen.

2.2.2 Veiligheid van werkplekken (mesveiligheid)

In de visverwerkende bedrijven wordt gewerkt met messen en machines om vis te bewerken. Veel werkzaamheden met messen vinden plaats op vaste en in hoogte verstelbare opstapjes en bordessen. De gebruikte messen en (hand-)machines kunnen gemakkelijk een mens verwonden.

Een kwart van de overtredingen (74) hadden betrekking op het onveilig omgaan met messen. Vaak als gevolg van het werken zonder (de juiste) veiligheidshandschoenen aan de niet-snijdende hand. Veel bedrijven bleken niet van deze wettelijke verplichting op de hoogte te zijn. Ook zijn er overtredingen geconstateerd omdat messen niet op een goede manier waren opgeborgen. Daarnaast was er sprake van valgevaar als gevolg van ondeugdelijke opstapjes en het ontbreken van leuningen, knieregels of voetlijsten op bordessen en overige plaatsen waar op hoogte werd gewerkt. Door water, ijs en visresten waren bij een aantal bedrijven de vloeren zo glad, dat er gevaar van uitglijden bestond. De gevolgen ervan kunnen ernstiger zijn wanneer er met messen wordt gewerkt.

2.2.3 Fysieke belasting

In vrijwel alle bedrijven worden veelvuldig kratten en dozen met vis getild en verplaatst. 45 overtredingen (16%) hadden betrekking op situaties waarbij door tillen fysieke overbelasting was ontstaan. Dit kwam mede doordat er nauwelijks tilhulpmiddelen in de bedrijven aanwezig waren. De kratten zijn vaak zwaarder dan 25 kg en worden veelal handmatig getild en verplaatst in verre van ideale werkhoudingen. De fysieke overbelasting die

hierdoor ontstaat kan tot lichamelijke klachten leiden, maar ook lichtere kratten vormen een probleem. Zeker wanneer deze kratten tot boven de 1,75 m worden opgestapeld. Bij 8 van de 45 overtredingen was de situatie zelfs zo ernstig dat de werkzaamheden door de inspecteur zijn stilgelegd.

2.2.4 Intern transport

In de bedrijven wordt veel gebruik gemaakt van interne transportmiddelen. De vele transportbewegingen en -handelingen leveren veel risicovolle situaties op. Vooral werken met heftrucks en vergelijkbare mobiele arbeidsmiddelen is risicovol. Elk jaar krijgt de Arbeidsinspectie veel meldingen van ongevallen met heftrucks. Vaak gaat het om ongevallen met ernstig en blijvend letsels tot gevolg.

De inspecteurs constateerden 50 overtredingen bij het gebruik van interne transportmiddelen. Daarvan hadden er 22 betrekking op het niet of onvoldoende keuren en onderhouden van de transportmiddelen. De overige overtredingen hadden betrekking op onveilige magazijnstellingen, het ontbreken van aanrijdbeveiligingen en het niet scheiden van de looproutes voor voetgangers en de verbindingswegen voor transportmiddelen.

2.2.5 Geluid

Bij een kwart van de bedrijven werd een geluidsniveau van meer dan 80 dB(A) geconstateerd en bij 10% van de bedrijven zelfs meer dan 85 dB(A). Bij geluidsniveaus van meer dan 80 dB(A) moet ondermeer gehoorbescherming beschikbaar zijn. Bij geluidsniveaus van meer dan 85 dB(A) is de kans op gehoorschade veel groter en is het dragen van gehoorbescherming verplicht. Het bedrijf moet in die gevallen ondermeer maatregelen nemen om het geluidsniveau tot 80 dB(A) te reduceren. Bij de haringverwerkende bedrijven en de bedrijven in de plat- en rondvisindustrie was dit te hoog (39% > 80 dB(A) en 17% > 85 dB(A)). Praktisch alle bedrijven hadden persoonlijke gehoorbescherming beschikbaar gesteld om gehoorschade te voorkomen.

2.2.6 Overig

De overige overtredingen hadden vooral betrekking op onvolledige risico-inventarisaties en – evaluaties (RI&E).

2.3 Andere aandachtspunten

2.3.1 Niet-Nederlandstalige werknemers

In deze sector wordt regelmatig gebruik gemaakt van uitzendkrachten. Goede arbeidsomstandigheden van uitzendkrachten worden bepaald door de uitlenende organisatie, inlenende organisatie en uitzendkracht. Het inlenende bedrijf is er verantwoordelijk voor dat de uitzendkracht de werkzaamheden op een veilige en gezonde manier kan uitvoeren. Het inlenende bedrijf moet het uitzendbureau, voorafgaand aan de werkzaamheden, informeren over de risico's van de werkzaamheden van de uitzendkracht en de daarbij te nemen maatregelen. Het uitzendbureau moet deze informatie weer doorgeven aan de uitzendkracht. In het geval van niet-Nederlandstalige werknemers kan de gebrekkige communicatie over de risico's van de werkzaamheden en de te nemen maatregelen tot ongevallen leiden.

Bij eenderde van de bedrijven wordt gebruik gemaakt van niet-Nederlandstalige werknemers. Zij kwamen vooral uit Polen, Turkije, Marokko en Portugal. Inspecteurs troffen de niet-Nederlandstalige werknemers vooral aan bij de haringverwerkende bedrijven en in de schelpdiersector: meer dan de helft van de bezochte bedrijven had niet-Nederlandstalige werknemers in dienst.

De voorlichting vond vrijwel altijd mondeling en op de werkplek plaats. In 44% van de gevallen was er ook schriftelijk materiaal aanwezig. De voorlichting aan de niet-Nederlandstaligen werd in 81% van de gevallen in een begrijpelijke taal en vorm gegeven. Toch vonden de inspecteurs de kwaliteit van die voorlichting in 35% van de gevallen nog onder de maat.

2.3.2 Arbocatalogus

37% van de bedrijven gaf aan de arbocatalogus voor hun sector te kennen. De arbocatalogus is beduidend beter bekend in de rond- en platvisindustrie (60%) en bij de haringverwerkende bedrijven (56%), dan in de visgroothandel (16%). Van de bedrijven die aangaven de arbocatalogus te kennen, geeft 28% aan ook daadwerkelijk oplossingen te hebben toegepast. Toch leidt dit nog te weinig tot betere arbeidsomstandigheden, want de inspecteurs constateerden dat voor veel van de aangetroffen tekortkomingen er geen concrete oplossingen in de arbocatalogi waren aangegeven. Ook de bedrijven geven naar de inspecteurs toe aan dat veel gerichte oplossingen in de arbocatalogi ontbreken en ze zelf op zoek moeten gaan naar bruikbare oplossingen.

3 Conclusies en aanbevelingen

3.1 Algemene conclusies

In 2002 en 2005 is in de sector ook al eens geïnspecteerd. Gevaarlijke situaties bij het gebruiken van machines en messen en situaties met fysieke overbelasting zijn toen als knelpunten voor de sector genoemd. Deze risico's blijken nog steeds in grote mate in de sector aanwezig te zijn.

3.2 Conclusies over de inspectieonderwerpen

Machineveiligheid

Veel van de overtredingen bij het inspectieproject in 2002 hadden betrekking op machineveiligheid. Vooral het ontbreken van afschermingen van gevaarlijk bewegende machinedelen zorgde voor veel overtredingen. Ook nu is het ontbreken van afschermingen van gevaarlijk bewegende machinedelen de oorzaak van het overgrote deel van de overtredingen. Het is zorgelijk dat machines met zagen, messen en tandwielen en die ernstige verwondingen kunnen veroorzaken, zo slecht zijn beveiligd. Al zijn die onbeschermd machinedelen, voor iedereen op de werkvloer, goed zichtbaar, bedrijven nemen pas actie om ze af te schermen na een bezoek van de Arbeidsinspectie. De arbocatalogus geeft wel oplossingen op het gebied van machineveiligheid, maar deze gaan te weinig in op die machines waar mensen dagelijks mee moeten werken voor het verwerken van vis, zoals fileermachines, onthuid- en ontkopmachines, mengers, snij- en zaagmachines en transportbanden.

Veiligheid van werkplekken (mesveiligheid)

Mesveiligheid kan niet los worden gezien van de inrichting van de werkplek en dan voornamelijk de vloerverhogers, opstapjes en werkbordessen. Ondeugdelijke verhogers en onvoldoende voorzieningen tegen valgevaar om veilig op hoogte te kunnen werken, zijn net zo belangrijk als het veilig hanteren van de messen. Bedrijven realiseren zich nog onvoldoende dat vooral de combinatie van ondeugdelijke verhogers, bordessen en opstapjes en het werken met messen kan leiden tot gevaarlijke situaties en zelfs ongevallen.

Fysieke belasting

Het veelvuldig en handmatig tillen van kratten met vis is een groot arbeidsrisico bij veel bedrijven. De gladde vloeren en lage omgevingstemperaturen zorgen ervoor dat het tillen en verplaatsen van zware kratten in deze branche sneller tot fysieke overbelasting leidt dan in veel andere situaties. Fysieke overbelasting kan, bij het werken in lage omgevingstemperaturen, sneller leiden tot schade aan de spieren. Daardoor kan het eerder leiden tot uitval uit het arbeidsproces. De arbocatalogus geeft veel tips over de wijze van tillen van kratten en dozen met vis, maar te weinig over geschikte tilhulpmiddelen.

Intern transport

Het regelmatig keuren en onderhouden van de interne transportmiddelen, vooral de heftrucks, is iets dat veel werkgevers en werknemers achterwege laten. Pas in het geval van een defect wordt onderhoud gepleegd. De arbocatalogus voor de Visgroothandel geeft op dit punt wel duidelijke richtlijnen.

3.3 Overige conclusies

Geluid

Veel werknemers moeten nog in lawaaiige omstandigheden werken. Veel bedrijven denken dit probleem te hebben opgelost door hun werknemers persoonlijke gehoorbescherming te verstrekken. In veel gevallen zijn betere maatregelen aan de bron mogelijk. De Arboret verplicht bedrijven dan ook om eerst het lawaai aan de bron te bestrijden. Als redelijkerwijs de bronaanpak en de collectieve en individuele beheersmaatregelen niet tot de juiste bescherming leiden, dan pas kan persoonlijke gehoorbescherming ingezet worden voor het restrisico.

Niet-Nederlandstalige werknemers

Veel bedrijven maken gebruik van niet-Nederlandstalige werknemers. Taalproblemen kunnen leiden tot onveilige werksituaties. De voorlichting en het onderricht moet dan ook zodanig zijn dat de niet-Nederlandstalige werknemer op de hoogte is van de gevaren, risico's en de te nemen maatregelen op zijn werkplek. De kwaliteit van de voorlichting kan nog worden verbeterd.

Arbocatalogus

In veel subsectoren zijn de arbocatalogi nog nauwelijks bekend, terwijl zij al in augustus 2008 door de Arbeidsinspectie zijn goedgekeurd. Van de bedrijven die aangeven de arbocatalogus wel te kennen, heeft maar 28% gebruik gemaakt van de adviezen/ oplossingen. Dat laatste lijkt logisch, aangezien voor veel van de aangetroffen tekortkomingen er geen of weinig concrete oplossingen in de arbocatalogus staan. Het gevaar bestaat dat bedrijven hierdoor hun interesse in de arbocatalogi en in het verbeteren van de arbeidsomstandigheden verliezen. Jammer, want veel bedrijven geven aan veel van de oplossingen in de arbocatalogi te verwachten en er ook mee aan de slag te willen gaan.

3.4 Aanbevelingen voor de branche

Een arbocatalogus moet goed aansluiten bij de arboproblematiek in de sector én breed bekend zijn in de sector. Alleen dan kan het meer bedrijven, dan nu het geval is, aanzetten tot veiligere en gezondere werkplekken. De oplossingen in de arbocatalogus moeten niet alleen ingaan op de feitelijke risico's die bij het verwerken van vis en de visgroothandel kunnen optreden, maar ook op de verschillende machines die gebruikt worden en de gebruikelijke werkwijzen.

De resultaten van de inspecties rechtvaardigen ook de opname van het risico lawaai in de arbocatalogi. De oplossingen in de arbocatalogi moeten dan wel verder gaan dan alleen maar het advies om goede persoonlijke gehoorbescherming te verstrekken. Risico's moeten zoveel mogelijk aan de bron worden aangepakt. Dit betekent bijvoorbeeld dat lawaai veroorzakende machines aangepast of vervangen moeten worden door machines of gereedschappen met een gunstiger geluidsniveau, bij voorkeur minder dan 80dB(A). Is deze bronaanpak redelijkerwijs niet mogelijk (vanwege technische, organisatorische of economische redenen), dan moeten maatregelen worden getroffen die voor alle werknemers gunstig zijn, bijvoorbeeld door de geluidsbronnen van machines af te schermen. Is het niet mogelijk om een aanpak aan de bron of een algemeen beschermende aanpak te kiezen, dan moeten persoonlijke beschermingsmiddelen ter beschikking worden gesteld aan de werknemers, waarbij er in de arbocatalogi ook op gewezen moet worden dat deze gebruikt worden.

Het hebben van een arbocatalogus alleen is echter niet voldoende om goede oplossingen op de werkvloer te kunnen krijgen. Een goede communicatiecampagne, gericht op de praktische bruikbaarheid van de oplossingen en de voordelen die de oplossingen bieden, is daarom noodzakelijk. Ook is het belangrijk dat sociale partners zicht houden op het gebruik van de arbocatalogi en of de arbocatalogi ook meerwaarde heeft voor het arbobeleid van de bedrijven.

3.5 Reacties van sociale partners

Het Productschap Vis ondersteunt de vissector bij het verbeteren van de arbeidsomstandigheden. In het verleden zijn reeds initiatieven genomen, ondermeer met een arboconvenant voor de visdetailhandel. Voor de visverwerkende industrie en visgroothandel is een digitale branche RI&E en voor elk een arbocatalogus ontwikkeld. Beide arbocatalogi worden samengevoegd tot één integrale arbocatalogus voor de hele visindustrie en deze arbocatalogus wordt aangevuld met concrete praktijkoplossingen. Ook de branche RI&E wordt geactualiseerd, om deze aan te laten sluiten op de verbeterde arbocatalogus. Met een nieuwe publiciteitscampagne (onder andere via artikelen in een aantal vakbladen) en een aantal workshops in het land worden zowel de verbeterde branche RI&E, als de verbeterde arbocatalogus, onder de aandacht gebracht.

Colofon

Projectnummer A943

Landelijk projectleider
John Broere

Landelijk projectsecretaris
Claudia de Caluwé

Correspondentieadres
Arbeidsinspectie
Postbus 820
3500 AV Utrecht

www.Arbeidsinspectie.nl

Februari 2011

vijfkeerblauw | S08-282298